

УДК 615.214:616-053.7:311.212

^{1,2,3}Чемерис Н. М.

ВЖИВАННЯ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ (РЕЗУЛЬТАТИ АНОНІМНОГО ОПИТУВАННЯ)

¹Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького (м. Львів)

²ДУ «Український інститут стратегічних досліджень

Міністерства охорони здоров'я України» (м. Київ)

³ОКЗ ЛОР «Львівський обласний державний

клінічний наркологічний диспансер» (м. Львів)

chemerus.talj@gmail.com

Дане дослідження виконане в межах науково-дослідних робіт: «Розробка сучасних стратегій, моделей і технологій в умовах формування здорового способу життя та боротьби з чинниками ризику», № державної реєстрації 0113U002875 та «Організація служби управління медичними послугами (в інтеграції зі стандартами, госпітальними протоколами та діагностично-розрахунковими групами – DRG)», № державної реєстрації 0113U000208.

Вступ. Ставлення до свого здоров'я є першочерговим фактором здорового і успішного життя. Проте, в ієрархії потреб здоров'я перебуває не на першому місці, хоча саме воно повинно стати в наш час найпершою потребою. У багатьох випадках людина може самостійно змінити в кращу сторону стан свого здоров'я. Норма життя – це важливий компонент культури, який позитивно впливає на формування здоров'я і визначається нашим розумом. Найбільш вразливим і легко вразливим з позиції здоров'я контингентом є молодь. Проблема здоров'я молоді займає ключові позиції в зв'язку з цілою низкою чинників. Молодь – основний резерв і значна частина трудових резервів країни. Це динамічна вікова група, яка перебуває в процесі формування, умови для якого, проте, на сьогодні далеко не сприятливі [3,8,10]. За даними медико-економічного аналізу смертності населення України зовнішні чинники, як причина смерті, займають пріоритетну позицію за критеріями величини абсолютних втрат років економічно активного періоду життя. Основними вони виступають власне у вікових групах 1-15 років та працездатного віку [12].

На цьому фоні однією з найважливіших медико-соціальних проблем не лише в Україні, але і в інших країнах є залежність до вживання психоактивних речовин (ПАР) [4,5,6,7,11,20]. Саме вивчення цієї проблеми в молодіжному середовищі в теперішній час слід вважати надзвичайно актуальним завданням як у теоретичному, так і в практичному вимірах [1,2,18]. Вивчення вживання ПАР студентами вишів має велике значення, оскільки ця вікова категорія, з одного боку, сприйнятлива до різних навчальних впливів, з іншого боку, вже має базис для прояву усвідомленої активності у формуванні життєвих стереотипів і ціннісних орієнтацій. Більше того, формування ціннісно-орієнтаційного простору, його ставлення до здорового способу життя є не тільки особистою

справою, але й пріоритетом соціальної політики держави, превенцією негативних проявів у поведінці молоді [16].

Для детермінації етіопатогенетичних механізмів ініціалізації вживання ПАР і формування наркотичної залежності в осіб молодого віку традиційним є застосування системного підходу [9].

Вітчизняні та зарубіжні дослідники виокремили особистісні чинники, що провокують молодіжне вживання ПАР і, навпаки, перешкоджають їх вживанню молоддю. Дослідження показали, зокрема, що частіше вживають ПАР молоді люди з неадекватною (заниженою або завищеною) самооцінкою, зовнішнім локусом контролю, слабо вираженою мотивацією досягнень, вираженим депресивним станом, істероїдним, шизоїдним, епілептоїдним, емоційно лабільним, психастеничним, циклоїдним і змішаним типами акцентуації характеру [14,15].

Окремі дані, що засвідчують результати досліджень вживання ПАР студентами вищих навчальних закладів, спрямовані, здебільшого, на опис поширеності та стереотипів вживання наркотиків, зіставлення характеристик наркоспоживання у студентів вишів з особливостями вживання ПАР інших типів навчальних закладів, оцінку динаміки стану з наркоспоживання у вищих навчальних закладах. Вказується, що багато студентів вперше пробують ПАР під час навчання на першому курсі [17,21]. На думку деяких авторів, суттєва роль у формуванні вживання молодими людьми ПАР належить економіко-географічним умовам регіону проживання (географічні, соціально-економічні та ін.) [13,19]. У той же час у науковій літературі не описані причини і фактори ризику, які впливають на вживання студентами ПАР. Для цього контингенту населення не розроблено профілактичні та психогігієнічні програми, які дозволяли б формувати стійкі антинаркотичні настанови в середовищі студентської молоді.

Мета дослідження: вивчення думки студентської молоді щодо соціально психологічних чинників, які впливають на формування та поширення вживання психоактивних речовин.

Об'єкт і методи дослідження. Опитуванням охоплено 1422 студенти першого курсу чотирьох університетів міста Львова у період з вересня по грудень 2016 року. Дослідження проводилось серед юнаків та дівчат віком від 18 до 20 років з дотриман-

ням принципів біоетики та деонтології і здійснювалось у формі багатофакторного анонімного анкетування, яке містило 48 запитань з великим вибором відповідей.

При статистичному аналізі отриманих даних було проведено розрахунок відносних величин та їх похибок.

Результати дослідження та їх обговорення. Враховуючи отримані та проаналізовані результати опитування, проблему споживання ПАР у дотриманні здорового способу життя серед молоді вважає дуже актуальною справою – 1141 з 1422 (80,24±1,06%) студентів.

Домінуючим негативним фактором ризику для здоров'я серед цієї групи опитаних вважають вживання наркотиків – 64,42±1,42% (735/1141 осіб), алкоголю – 15,07±1,06% (172/1141 осіб), паління – 5,96±0,70% (68/1141 особа) та шкідливі умови праці – 5,78±0,69% (66/1141 осіб). 100 осіб (8,76±0,84%) вказали на інші фактори ризику (нераціональне харчування і зловживання ліками), або ж не коректно відповіли на дане запитання (рис. 1).

Серед 19,76±1,06% (281/1422) студентів, які не вказали на важливість вживання ПАР серед молоді у стосунку дотримання здорового способу життя домінуючими факторами ризику для здоров'я виступили: вживання наркотиків 151 з 281 особи (53,74±2,97%), алкоголю 24 особи (8,54±1,67%), паління 53 особи (18,86±2,33%) та шкідливі умови праці – 46 осіб (16,37±2,21%).

Несвідоме ставлення до вживання ПАР може пояснюватися тим фактом, що у нашому суспільстві на недостатньому рівні соціально-медичного контролю ставляться до цієї проблеми і, у більшості випадків, байдуже споглядають за розвитком процесу (спрацьовує принцип стороннього спостереження).

За результатами проведеного анкетування респондентів, 21,1±1,1% (300/1422) зазначили «Я веду здоровий спосіб життя». Звертає на себе увагу те, що 621 респондент з 1422 (43,7±1,3%) підмічає що «Я дотримуюсь здорового способу життя, але не завжди» та 449 осіб (31,6±1,1%) – «Я намагаюся дотримуватись здорового способу життя, але мають шкідливі звички». Враховуючи зазначені відповіді респондентів домінуюча частка студентської молоді може дозволити собі епізодичне вживання ПАР, при цьому не усвідомлюючи усіх можливих ризиків від одноразового чи епізодичного вживання.

З 921 студента, які дотримуються здорового способу життя оцінюють позитивно стан свого здоров'я 820 осіб: як «Добрий» – 49,0±1,61% та як «Досить не поганий» – 40,1±1,65%.

Серед всіх опитаних 236 респондентів стикнувшись із проблемами здоров'я та оцінюють свій стан як «не дуже добрий» – 184 особи (12,9±0,9%) та як «поганий» – 52 респонденти (3,6±0,5%).

Студенти продемонстрували досить високий ступінь дотичності до проблеми шкідливих звичок серед молоді, яка навчається. Адже 449 осіб з 1422 (31,6±1,2%) опитаних уже стикнулись із проблемою, маючи ті чи інші шкідливі звички.

Більше половини студентів – 56,3±1,3% (801/1422) не можуть відповісти на запитання про доступність придбання психоактивних речовин (знання місць, де можна їх купити). В той же час, від 12,4±0,9% (176/1422) до 10,6±0,8% (151/1422) досліджуваних позначили на легку доступність наркотиків і вважають, що їх дістати швидше легко ніж складно. Звертає увагу той факт, що студенти достатньо обізнані про можливість придбання наркотиків. Аналізуючи цю інформацію, можна говорити про групу ризику зі схильністю до вживання ПАР.

Що стосується причин залучення молодих людей до наркотиків, то треба відмітити, що серед на-

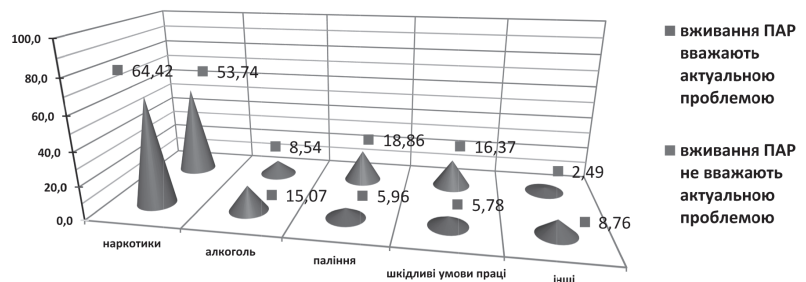

Рис. 1. Домінуючі негативні фактори ризику для здоров'я за твердженням студентів (%).

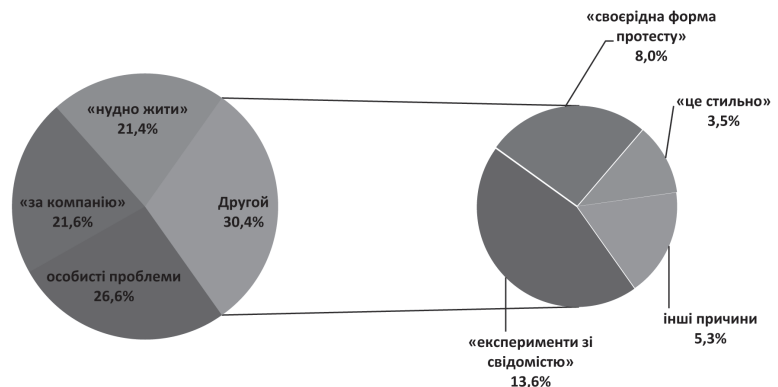

Рис. 2. Передумови залучення молодих людей до споживання ПАР (%).

ведених в анкеті запитань найбільш вагомими, на думку студентів, є особисті проблеми 26,6±1,2% (378/1422), «за компанію» – 21,6±1,1% (307/1422), «нудно жити» – 21,4±1,1% (304/1422), що разом склало 70% всіх причин. Серед інших причин: «експерименти зі свідомістю», «своєрідна форма протесту», «це стильно» (рис. 2).

Як видно, головні причини мають індивідуально психологічний та соціокультуральний характер (погляд, цінності та переконання). Слід зауважити, що

формування «сумнівного авторитету» в колі своїх друзів і знайомих, за даними сучасних вчених, є однією з первинних причин ініціалізації прийому ПАР молодими людьми.

Відповідаючи на запитання: «Шляхи придбання наркотичних речовин» відповіді розподілились наступним чином: «у компанії друзів» $16,7 \pm 1,0\%$ (238/1422); «під впливом інших, малознайомих людей» – $12,8 \pm 0,9\%$ (182/1422); «від старшого друга» – $8,2 \pm 0,7\%$ (116/1422). Як бачимо з результатів дослідження найбільший вплив у придбанні і доступності наркотиків належить оточенню (друзям, знайомим) у якому молода людина проводить дозвілля.

Аналіз результатів соціально-психологічного дослідження вказує, що причинами споживання наркотиків – «було цікаво» 112 особам з 1422 ($7,9 \pm 0,7\%$); «хотілось отримати нові відчуття» – 88 ($6,2 \pm 0,6\%$) особам; «нічого робити» – 43 ($3,0 \pm 0,5\%$) особи; «не хотілось виділятися з колективу» – 28 ($2,0 \pm 0,4\%$) опитаних. Решта відповідей висвітлюють проблему через призму індивідуально-мотиваційної складової. Можна зробити висновок, що соціальна незрілість і нереалізованість є однією з визначальних передумов залучення до споживання ПАР.

Найбільш доступним місцем придбання студенти відмітили нічні клуби, дискотеки – $36,9 \pm 1,3\%$ (525/1422) та інші заклади проведення дозвілля – $22,2 \pm 1,1\%$ (316/1422). Наступні ствердні відповіді розподілились в порядку зменшення таким чином: на вулиці – $14,2 \pm 0,9\%$ (202/1422), в аптеці – $8,6 \pm 0,7\%$ (122/1422), у гуртожитку – $5,2 \pm 0,6\%$ (74/1422).

Студенти продемонстрували досить високий рівень актуальності проблеми немедициного вживання наркотиків: більше третини опитаних першокурсників ($36,9 \pm 1,3\%$) добре поінформовані з місцем продажу наркотичних речовин та доступністю їх придбання, відповідно ($23,0 \pm 1,1\%$).

Близько чверті молодих людей ($25,6 \pm 1,2\%$) вказали, що мали досвід у вживанні тих чи інших наркотичних речовин, найбільш зазначаючи споживання канабіноїдів (маріхуана, гашиш, травка) – $11,3 \pm 0,8\%$ (161/1422) респондентів. Кодтерпін, екстазі, амфетамін, кілька наркотичних речовин та інші: у менш значних відсоткових співвідношеннях.

Важливим питанням з точки зору планування ефективності профілактичних заходів, є визначення віку, в якому підліток вперше вживає наркотичну речовину. Серед студентської молоді, яка навчається у вищих навчальних закладах м. Львова, основна частина – 1085 з 1422 ($76,3\%$) респондентів не вживала наркотичних речовин. Молоді люди, які мали досвід вживання наркотичних речовин (131/1422), відзначають першу спробу у віці 16-18 років ($9,2 \pm 0,8\%$) та у віці 13-15 років отримали досвід $8,7 \pm 0,7\%$. При цьому відзначають, що місце первинної спроби відбувалось, здебільшого на вулиці $4,5 \pm 1,0\%$ та в гостях $4,5 \pm 1,0\%$. Встановлено, що $86,9 \pm 0,9\%$ опитаних не вживає наркотичних речовин на даний час та $10,7 \pm 1,1\%$ і надалі є споживачами наркотиків (епізодично). Таким чином, різниця між тими хто епізодично вживав і не вживає на даний час наркотичних речовин становить – $10,6 \pm 0,8\%$ респондентів. Це

узгоджується із загальновідомим твердженням про те, що молодь пробує наркотик, щоб здобути певний досвід досі незвіданого та нового.

Найбільший ризик для здоров'я і життя людини студенти пов'язують із вживанням наркотичних засобів: $62,3 \pm 1,3\%$ (886/1422) опитаних студентів мають однозначно негативні суб'єктивні (особисті) настанови до людини-наркомана і не хочуть, щоб наркомани були в нашій країні. З метою всебічного аналізу ставлення студентів до осіб, які вживають наркотики, отримані дані про психоемоційне сприйняття студентами цих осіб, і реакцію суспільства в цьому випадку дуже важливі. Такі емоції в суспільстві мало сприяють створенню морально-етичних умов для реабілітації і особливо ресоціалізації наркозалежних [6]. В цілому, необхідно відмітити, що «громадське ставлення» студентів до вживання ПАР сьогодні в переважній більшості випадків характеризується як однозначно негативне. Від $74,0 \pm 1,2\%$ до $98,0 \pm 0,4\%$ студентів не знаходять причин і мотивів, які змусили б їх вживати наркотики. В той же час, $17,9 \pm 1,0\%$ – не виключають цього. До цієї студентської молоді, яка є пріоритетом соціальної політики держави, доцільно застосовувати концептуальні моделі профілактичних програм.

М.А. Bellis і співавтори, вказують, що вживання ПАР молодими людьми провокують, зокрема, конфліктні відносини і відсутність взаєморозуміння в сім'ї, позитивне ставлення до споживання наркотиків, значна поширеність їх вживання серед представників референтної групи однолітків [19]. На нашу думку, вищезазначені молоді люди можуть бути віднесені до групи ризику формування залежності від ПАР. Також низьку питому вагу становлять отримані студентами відомості про наркотичні речовини від друзів, знайомих, засобів масової інформації. Крім того, студенти вважають за потрібне проведення роз'яснювальних бесід для молодих людей з проблеми вживання ПАР – від $70,0 \pm 1,2\%$ до $91,0 \pm 0,8\%$ від числа респондентів.

Висновки. Грунтуючись на отриманих даних, можна констатувати, що студентська молодь є залучена до проблеми споживання ПАР:

Чверть студентів потребують ефективних психотерапевтичних програм, що дають навички життя у вільному від ПАР просторі та свідчить про недостатню ефективність наявних у суспільстві переважно превентивних заходів.

Молодь дала низьку оцінку ефективності інформаційно-профілактичної роботи зацікавлених осіб і структур: батьків, педагогів, психологів, лікарів, представників правоохоронних органів.

Більшість молодих людей вважають, що профілактика залежної поведінки серед молоді вкрай потрібна в сучасних умовах і основну увагу необхідно приділяти пропаганді здорового способу життя, організації змістовного дозвілля студентів, створенню спеціалізованих центрів для молоді, формуванню відповідної медично-освітнянської бази.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні в середовищі студентської молоді адекватних і дійових заходів профілактики вживання та поширення психоактивних речовин.

Література

1. Aktual'nye problemy orhanyzatsyy medyko-psykho-sotsyal'noy pomoshchy nesovershennoletnym, zloupotreblayayushchym psykhoaktyvnymy veshchestvamy, v uslovyakh krupnogo horoda / Pod red. V.Y. Orla, V.M. Seredy, S.M. Yatsyshyna. – SPb., 2003. – 294 s.
2. Bolotnykov Y.YU. Razvitye vrednykh pryvyчек v zavysymosti ot uslovyy zhyzny y vospytaniya uchashchikhsya razlychnykh uchebnykh zavedeniy / Y.YU. Bolotnykov // Sovremennye problemy nauky y obrazovaniya. – 2007. – № 3. – S. 24-37.
3. Buchkovskaya A.YU. Vliyaniye vneshnykh y vnutrennykh faktorov na fizycheskoe razvitye molodezhy / A.YU. Buchkovskaya, A.Y. Hrynovets, V.S. Hrynovets // Ozdorovitel'naya fizycheskaya kul'tura molodezhy: aktual'nye problemy y perspektivy: materialy II Mezhdunar. nauch.-prakt. konf., Mynsk, 2-3 apr. 2015 h. / pod. red.: K.YU. Romanova, E.S. Vanda. – Mynsk: BHMU, 2015. – S. 167-172.
4. Deklaratsiya «Molodezh' y alkohol». Kopenhagen: Evropeyskoe rehyonal'noe byuro VOZ, 2001 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu do resursu: <http://www.euro.who.int/eprise/main/who/AboutWHO/Policy/200302041>. – Nazva z ekranu.
5. Dudko T.N. Kontseptual'nye osnovy reabyltatsyy nesovershennoletnykh, zloupotreblayayushchykh psykhoaktyvnymy veshchestvamy / T.N. Dudko. – M., 2001. – 68 s.
6. Evropeyskaya stratehiya «Zdorov'e y razvitye detey y podrostkov». Kopenhagen: Evropeyskoe rehyonal'noe byuro VOZ, 2005. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu do resursu: <http://www.euro.who.int/Document/RC55/rdoc06.pdf>. – Nazva z ekranu.
7. Epidemiyi alkoholizmu ta narko- i toksykomanii u dzerkali medychnoyi statystyky MOZ Ukrayiny: analitychno-statystychnyy dovidnyk 1990-2008 rr. / P.V. Voloshyn, M.V. Holubchikov, I.V. Lins'kyy [ta in.]. – Kharkiv: Pleyada, 2009. – 168 s.
8. Zharikova S. Osoblyvosti stavlennya pidlitkiv do zdorovoho sposobu zhyttya / S. Zharikova // Ukrayins'kyy naukovyy zhurnal «Osvita rehionu». – 2013. – № 2. – S. 216-221.
9. Kiosyeva O.V. Motyvatsiyni predyktory vzhyvannya psykhoaktyvnykh rechovyn moloddyu Ukrayiny / O.V. Kiosyeva // Ukrayins'kyy visnyk psykhonevrolohiyi. – 2016. – T. 24, vypusk 4 (89). – S. 61-64.
10. Koshkina E.A. Problemy rasprostranennosti bolezney zavysymosti y osnovnye napravleniyya sovershenstvovaniya narkolohycheskoy pomoshchy v Rossyy / E.A. Koshkina, V.V. Kyrzhanova // Voprosy narkolohyy. – 2013. – № 6. – S. 10-26.
11. Lobzhanydze A.B. Potrebleniye psykhoaktyvnykh veshchestv podrostkamy, shkol'nykamy h. Nal'chyka y prohramma eho profylaktyky / A.B. Lobzhanydze // Voprosy narkolohyy. – 2001. – № 3. – S. 55-60.
12. Lyubinets' O.V. Vtrachenyy zhytlyevyy potentsial naselennya Ukrayiny u 2008 rotsi / O.V. Lyubinets' // Ukrayina. Zdorov'ya natsiyyi. – 2010. – № 3. – S. 32-38.
13. Nadezhdyn A.B. Typolohyya «ydeolohyzyrovannoho» potrebleniya narkotycheskykh veshchestv u podrostkov (predvartel'noe soobshchenye) / A.V. Nadezhdyn // Psykhyatryya y psykhofarmakoterapiya. – 2002. – № 4. – S. 90-91.
14. Psykhichni ta povedinkovi rozlady vnaslidok vzhyvannya psykhoaktyvnykh rechovyn ta stan narkolohichnoyi dopomohy naselennyu Ukrayiny (informatsiyno-analitchnyy ohlyad za 1990-2010 r.r.). Kharkiv: Strokov D.V., 2011. – 144 s.
15. Riven' i tendentsiyi poshyrennya tyutyunokurinna, vzhyvannya alkoholyu ta narkotychnykh rechovyn sered uchnivs'koyi molodi Ukrayiny: analitychnyy zvit / O.M. Balakiryeva (ker. avt. kol.), T.V. Bondar, N.O. Rynhach [ta in.]. – UISD im. O. Yaremenka. – Kyiv, 2008. – 152 s.
16. Rozporyadzhennya KM Ukrayiny № 735-r vid 28 serpnya 2013 r. «Pro skhvalenniya Stratehiyi derzhavnoyi polityky shchodo narkotyktiv na period do 2020 roku». [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-r>. – Nazva z ekranu.
17. Syrota N.A. Voprosy sovremennoy profylaktyky zavysymosti ot narkotykov y druhykh psykhoaktyvnykh veshchestv / N.A. Syrota, V.M. Yaltonskyy // Voprosy narkolohyy. – 2009. – № 3. – S. 63-104.
18. Suchasni problemy formuvannya zdorov'ya student's'koyi molodi / V.H. Hinzburh, T.M. Polishko, V.O. Tatarovs'kyy [ta in.] // Zaporozhskyy medytsynskyy zhurnal. – 2011. – Tom 13, № 4. – S. 11-15.
19. Predictors of risky alcohol consumption in schoolchildren and their implications for preventing alcohol-related harm / M.A. Bellis, K. Hughes, V. Morleo [et al.] // Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy. – 2007. – № 2 (15). – Resource access mode: <https://substanceabusepolicy.biomedcentral.com/articles/10.1186/1747-597X-2-15>.
20. Stan'iak J. Drogy, Relaps, Resocializacia / J. Stan'iak, J. Novotna // Trnava: Tlačovy ľtadio Vbry, 2016. – 160 p.
21. The social impact of drug abuse. Copenhagen, 6-12 March 1995. – 47 p. – Resource access mode: <http://www.unodc.org/pdf/technical-series-1995-03-01-1.pdf>.

УДК: 615.214:616-053.7:311.212

ВЖИВАННЯ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ (РЕЗУЛЬТАТИ АНО-НІМНОГО ОПИТУВАННЯ)

Чемерис Н. М.

Резюме. Одним з найважливіших медико-соціальних проблем не лише в Україні, але і в інших країнах є залежність до вживання психоактивних речовин, особливо у молодіжному середовищі. Домінуючими негативними факторами ризику для здоров'я, опитані студенти першого курсу 4 університетів м. Львова вважають вживання наркотиків – 886 (62,3±1,3%), алкоголю – 196 (13,8±0,9%), паління тютюну – 121 (8,5±0,7%). Одна третя респондентів (31,6±1,2%) уже стикнулись із проблемою, маючи ті чи інші шкідливі звички. Легку доступність наркотиків відзначили 10,6±0,8-12,4±0,9% студентів і вважають, що їх дістати швидше легко ніж складно. Найбільш вагомими причинами залучення молодих людей до наркотиків, на думку студентів, є особисті проблеми 26,6±1,2%, «за компанію» – 21,6±1,1%, «нудно жити» – 21,4±1,1%. Студенти вважають за потрібне проведення роз'яснювальних бесід для молодих людей з проблеми вживання ПАР (70,0±1,2 – 91,0±0,8% числа респондентів).

Ключові слова: психоактивні речовини, студентська молодь, опитування.

УДК: 615.214: 616-053.7: 311.212

УПОТРЕБЛЕНИЕ ПСИХОАКТИВНЫХ ВЕЩЕСТВ СРЕДИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ (РЕЗУЛЬТАТЫ АНОНИМНОГО ОПРОСА)

Чемерис Н. М.

Резюме. Одной из важнейших медико-социальных проблем не только в Украине, но и в других странах является зависимость к употреблению психоактивных веществ, особенно в молодежной среде. Доминирующими негативными факторами риска для здоровья, опрошенные студенты первого курса 4 университетов г. Львова считают употребление наркотиков – 886 (62,3±1,3%), алкоголя – 196 (13,8±0,9%), курение табака – 121 (8,5±0,7%). Одна треть респондентов (31,6±1,2%) уже столкнулись с проблемой здоровья, имея те или иные вредные привычки. Легкую доступность наркотиков отметили 10,6±0,8 – 12,4±0,9% студентов и считают, что их достать скорее легко чем сложно. Наиболее весомыми причинами привлечения молодых людей к наркотикам, по мнению студентов, являются личные проблемы 26,6±1,2%, «За компанию» – 21,6±1,1%, «Скучно жить» – 21,4±1,1%. Студенты считают необходимым проведение разъяснительных бесед для молодых людей по проблеме употребления психоактивных веществ (70,0±1,2 – 91,0±0,8% числа респондентов).

Ключевые слова: психоактивные вещества, студенты, опрос.

UDC: 615.214: 616-053.7: 311.212

THE USE OF PSYCHOACTIVE SUBSTANCES AMONG STUDENTS (RESULTS OF AN ANONYMOUS SURVEY)

Chemerys N. M.

Abstract. One of the most important medico-social problem not only in Ukraine but in other countries is a dependence on the use of psychoactive substances, especially among youth. *The aim of the study* was to investigate the opinions of students in relation to socio-psychological factors that influence the formation and distribution of substance use. The survey covered 1422 students of the first courses of the four universities of the city of Lviv in the period from September to December 2016. The study was conducted among boys and girls aged 18 to 20 years, subject to the principles of bioethics and deontology and implemented in the form of multi-factor anonymous questionnaire, which included 48 questions with plenty of answers. More than 80% of students surveyed problem of consumption of psychoactive substances (pas) among young people think is very relevant. Dominant negative risk factors on health, the students believe the use of drugs – 886 (62,3±1,3%), alcohol – 196 (13,8±0,9%), tobacco Smoking – 121 (8,5±0,7%). Almost one third of respondents (31,6±1,2%) has faced the problem of having certain bad habits. The easy availability of drugs noted 10,6±0,8-12,4±0,9% of students believe that to get them rather easy than difficult. The most significant reason to attract young people to drugs, according to students, are the personal problems of 26,6±12 percent, «for the company» to 21,6±1,1%, and «bored» with 21,4±1,1%, respectively. Students think fit the holding of discussions for young people on the issue of substance use (70,0±1,2 – 91,0±0,8% the number of respondents). Students gave a low assessment of the effectiveness of information and prevention measures of substance use of individuals and institutions: parents, teachers, psychologists, doctors, representatives of law enforcement agencies.

Keywords: psychoactive substances, student youth, questionnaires.

Рецензент – проф. Голованова І. А.

Стаття надійшла 19.07.2017 року